

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

Vogelgekte

Vogelaars zijn net mensen. Ook bij hen is er stammenstrijd, niet zoals vroeger met de knots, maar via e-mail. En er blijven sekten. Om bij een daarvan, de Club van Nederlandse Vogelkundigen te mogen horen werd er vroeger geballoteerd. Het is nu een club van senioren. De jonge honden hebben zich gegroepeerd in de Dutch Birding Association. Zij vogelen niet, nee zij twitchen. De organisaties hebben gemeen, dat bij hun leden het jachtinstinct zeer sterk ontwikkeld is. Dat uit zich ook in de oververtegenwoordiging van mannen; vrouwen kom je er sporadisch tegen. Sta je ergens rustig naar een piet te kijken, dan kun je er gif op innemen dat je na enige tijd naast je hoort: "Zit er nog wat?" of "Is er nog wat te zien?". Zo'n vraag kan van een onschuldige voorbijganger komen, maar als het een vogelaar is, zit er meestal de scoringsdrift achter.

Op zich is daar niets mis mee. Beginnende vogelaars doen niets anders dan verzamelen. Er zijn er echter ook die door het scoorvirus besmet raken. Zij produceren levenslijsten, tuinlijsten, jaarlijsten, noem maar op. Het gevolg daarvan is dat er in de vogelaarswereld een apenrots is die bevolkt wordt door topapen en subapen. De bekende bioloog Dick Hillenius heeft daar vroeger eens een essay over geschreven. Apen zijn sociale dieren en hun familie heet hier Club 450 i.o. Zij spelen spelletjes, zoals het voorspel-spel waarbij de deelnemers



aangeven hoeveel nieuwe soorten er in een jaar zullen worden waargenomen. De groepen 'Woestelingen' en 'Realisten' strijden om de eer.

De vorige generatie apen publiceerde 'The lure of the list' waarin was aangegeven hoeveel vogelsoorten door iemand in Nederland waren waargenomen. Omdat de mobiliteit toen nog niet zo groot was, werd de regio van de waarnemer in de beschouwing betrokken. De huidige generatie zet er de leeftijden van de waarnemers bij. De combinatie aantal soorten - leeftijd geeft een beeld van de subapen die tot de minkukels zullen blijven behoren. Als oudere aap op 370 soorten staan tegenover de topaap met 429 moet je wel heel erg tekeer gaan om lifers te scoren en niet voortijdig aan ornithomania te bezwijken.

De zucht naar soorten kan heel erg ver gaan. Een zeer rijke dame presteerde het om op latere leeftijd 5000 van de ongeveer 9800 op aarde bekende

soorten te zien te krijgen. In de necrologie van een bekende Nederlandse vogelaar stond vermeld dat hij in zijn hele leven maar liefst 1500 vogelsoorten had gezien. De scoringsdrift laat de kassa's rinkelen, handboeken en cd-roms en telescopen kunnen niet aangesleept worden. Een vogelaar met een kijker hoort in het rariteitenkabinet. Semafoons met een tekstpiepersysteem, mobiele telefoons, e-mail en de Dutch Birdinglijn brengen de liefhebbers exact op de plaats waar een rariteit is gesignaleerd. Tijdens menige vergadering zorgde een trillende semafoon voor het zenuwachtig worden van een deelnemer. De benzine-maatschappijen en soms ook de lokale middenstand varen wel bij de horden die een mirakel komen aanschouwen. Dat daarbij wel eens een misser wordt gemaakt hoort bij het spel. Een melding van een witte kakatoe die voor een sneeuwuil was aangezien, verwees de melder voorlopig naar de krochten van de rots.

Alle gekheid op een stokje, de ontwikkelingen hebben er wel voor gezorgd dat er in de loop der tijd steeds betere beschrijvingen zijn gekomen om zeldzame vogels goed te kunnen determineren. De Nederlandse vogelaars steken daarbij de Engelsen naar de kroon en geven ook nog eens een blad uit dat er zijn mag. Of de vogelbescherming van dit alles heeft geprofiteerd zullen we maar in het midden laten.

PENLIJSTER